

**Ko meje
ločujejo
STR. 3
»Guči
prekmurski,
pa te celi svet
razmej«
STR. 4**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 21. novembra 2013 ☼ Leto XXIII, št. 47

Monošter v sliki in besedi ob jubilejih

»Med listanjem knjige lahko bralec spozna tako zanimive zgodovinske dogodke kot vsakdanje življenje mesta« - beremo besede župana mesta Monošter Gáborja Huszárja v pozdravnem uvodniku k novi izdaji o naselju na stičišču treh kultur. Monošter namreč letos praznuje 830. obletnico ustanovitve in 30. obletnico pridobitve mestnih pravic, nekaj mestnih ustanov pa prav tako obeljuje okrogli jubilej. Zato so se v sklopu prazničnih dogajanj na Županovem uradu odločili za pripravo reprezentativne knjige, ki z izredno bogatim in kakovostnim fotografskim gradivom predstavlja podobo Monoštra in še več.

»Leta 2011 smo izdali prvi album s fotografijami, ki smo ga želeli ob obletnici dopolniti. Radi bi, da obiskovalci v našem mestu spoznajo Monošter s širšo okolico« - je povedala sodelavka Županovega urada Renáta Szép, ki je tudi sama avtorica dela besedila, ki je urejeno v več tematskih sklopih. Zgodovinsko poglavje se začne s predstavitev dediščine cistercijanov, s poudarkom na baročni cerkvi, samostanu z vrtom in gledališču. Poglavje o zgodovini industrije oriše gospodarsko preteklost mesta s pomočjo

Okusno opremljena knjiga vabi obiskovalce v središče Porabja

Predstavitve zajema med drugim porabsko vas Verico-Ritkarovce

besedil o tovarnah ur, tobačka, svile in kos, sestavki so opremljeni tudi z arhivskimi fotografijami in starimi razglednicami. V razdelku o meščanski tradiciji najde-

mo predstavitev gradbene dediščine iz preteklih dvesto let, medtem ko album prikazuje tudi naravna bogastva Monoštra z jezerom, vodotoki ter živalskim in

rastlinskim svetom. »Prikazane so mestne prireditve in je predstavljeno tudi kopališče. Ob tem smo posvetili nekaj strani tistim znamenitim rojakom, ki so še dandanes dejavni. Po dve strani pripadata mestnim predelom Monoštra ter naseljem v okolški mikroregiji« - našteva Renáta Szép.

S fotografsko opremljenimi krajšimi besedili so tako v albumu predstavljene vse porabske slovenske vasi (in mestni predel Slovenska ves). Posebna vrlina nove izdaje je tudi ta, da so besedila v njej ob nemščini in angleščini v celoti prevedena tudi v slovenski jezik. »Monošter

leži ob tromeji, zato smo morali pomisliti tudi na svoje avstrijske in slovenske partnerje. Angleščina kot tretji jezik daje knjigi mednarodno popotnico. Slovenščina pa je posebej pomembna zaradi tukaj živeče narodnostne skupnosti« - poudarja sodelavka Županovega urada.

Dragocenost publikacije so zagotovo fotografije, ki so jih v največjem številu poslikali člani fotografskega kluba v Monoštru, so pa posnetke prispevali tudi drugi ljubiteljski fotografi iz mesta.

»Čeprav je knjiga primerena tudi kot lepo darilo, njen prvotni namen ostaja informiranje. Če kdo obišče Monošter in ne ve, kaj naj bi si ogledal, v katero smer naj bi krenil, mu bo ta izdaja v pomoč, saj prikazuje in opisuje večino znamenitosti v mestu in njegovi okolici« - je izpostavila Renáta Szép.

»Če je knjiga zbudila vašo radovednost, nas obiščite, saj vas mesto in tukaj živeči ljudje z veseljem pričakujejo« - zaključuje svoj uvodni nagovor župan Gábor Huszár. Publikacija je izšla pri založbi »Szülőföld« (Rodna gruda) v seriji »Zakladnica Madžarske...« in jo je moč nabaviti na več mestih v Monoštru.

-dm-

FERI LAINŠČEK: ORKESTER ZA POLJUBE

Koroška Slovenka Rezka Kanzian, po izobrazbi dramska igralka in pesnica, je leta 1995 skupaj s Franzem Blauensteinerjem ustanovila gledališko skupino *werkraum theater*, ki ima svoje prostore v Gradcu na Glacisstrasse 61. V zasebnem gledališču Rezka Kanzian s sodelavci organizira dvojezične slovensko-nemške kulturne dogodke, tudi v sodelovanju s Kulturnim društvom člen 7 za avstrijsko Štajersko in Kulturnim domom - Pavlovo hišo v Potrni.

Na novembrski prireditvi *Drugačne strani in strune* je bil osrednji gost slovenski pisatelj Feri Lainšček iz Murske Sobote, v glasbenem delu programa sta sodelovali pevka Maja Seršen in pianistka Urška Orešič Šantavec. Dogodek je pritegnil presenetljivo število obiskovalcev, tistih, ki govorijo slovensko in nemško, iz Gradca in Maribora, pa tudi samo nemško govorečih. S Ferijem Lainščkom se je pogovarjal Sebastian Walchner, za dvoježnost je poskrbela dr. Andreja Haberl Zemljič, prevajalka literarnih del, pa tudi raziskovalka položaja štajerskih Slovencev v Avstriji.

Vzgib za pogovor s Ferijem Lainščkom je bil njegov najnovejši, dvajseti roman, *Orkester za poljube*, ki je bil v Sloveniji predstavljen le dan prej, izšel pa je pri ljubljanski Študentski založbi. Feri Lainšček spada med najplodovitejše besedne ustvarjalce v Sloveniji, kajti njegova bibliografija šteje več kot sto enot. »Ustvarjanje je moj način življenja, sem eden redkih, ki lahko od pisanja spodobno živim, moja literatura je hkrati moja duhovna biografija, na osnovi psihoanalitika Junga odpiram sanjarjenje, ko začnem pisati roman,

je kakor bi začel na novo,« pravi avtor, ki je *Orkester za poljube* označil za zgodovinski in ljubezenski roman. »Imam pa svoj pogled na to, kaj je dober roman, zato se ne strinjam z mno-

Soustanoviteljica gledališča Rezka Kanzian, ki pozdravlja obiskovalce, voditelj pogovora Sebastian Walchner, pisatelj Feri Lainšček in prevajalka dr. Andreja Haberl Zemljič.

gimi literarnimi teoretiki. Roman mora imeti, recimo, vodoravno in navpično zgradbo.«

Orkester za poljube je postavljen v leto 1928 k Dravi pri Ptuj, v čas ene najhujših zim v Evropi. To je leto, ko se je začela znana materialna in moralna svetovna kriza, ki je povzročila - tako avtor - tudi II. svetovno vojno. To je vodoravno v romanu, navpično pa je ženska, ki izgubi vse: moža, nima otrok, družba jo izloči, ni samo osamljena, je - nihče. In tu se romaneskna zgodba, ko kaže, da ženska nima nobene možnosti, pravzaprav začne. »Roman sem pisal, da vidim, spoznam, če ženska ima priložnost v življenju - in jo ima, roman se konča srečno. Na prvi predstaviti sem si zastavil vprašanje, ali bi se roman končal srečno, če bi bila glavna oseba moški, in sem prepričan, da se ne bi.« Odlomek iz romana v slovenskem in nemškem jeziku sta prebrala Sebastian Walchner in Andreja Zemljič.

Feri Lainšček je prebral v

narečju napisano pesem *Nikdar nebož znala* in odgovoril na vprašanje, kaj je prekmurščina, knjižni jezik ali narečje. Poslušalci so dobili odgovor, da je bila prekmurščina knjižni jezik, v

katerem so pisali protestantski in katoliški pisci, od leta 1933 pa so prekmurščino kot knjižni jezik začeli zavračati v slovenskih akademskih krogih. Lainščkova osebna izkušnja je, da je do začetka osnovne šole poznal samo narečje, kakršno so govorili v Dolencih. »Del prekmurščine je v Porabju, kjer še pišejo v narečju, vendar pišejo za malo ljudi; tam se vidi, kako umira jezik, za kar je predvsem odgovorna Slovenija,« je prepričan, med Slovenci na Madžarskem znan avtor.

Pevka Maja Seršen je ob spremljavi pianistke Urške Orešič Šantavec zapela več Lainščkovih uglasbenih pesmi. Voditelj pogovora je omenil, da je po literarni predlogi Ferija Lainščka bilo posnetih kar pet celovečernih filmov, med njimi tudi *Petelinji zajtrk*, kot doslej po številu obiskovalcev drugi najbolj gledani film v Sloveniji. Pisatelj je povedal, da sicer sodeluje pri pisanju scenarijev in na snemanju, vendar odločitve povsem prepusti režiserju, ki po svo-

je vidi tekst, po katerem nastane film.

Spremljali smo odlično uro in pol trajajoč kulturni dogodek, s katerim sta bili zadovoljni tudi predsednica Kulturnega društva štajerskih Slovencev Susanne Weitlaner in Rezka Kanzian, ki je povedala, da je gledališče ustanovila zaradi sebe, in sicer da bi imela kje v Gradcu predstaviti svoje pesniške zbirke, denimo *Krivo-petnice-Heimsuchung*, ki so izšle v *Literarni zbirki* Pavlove hiše. »Pomisleki, da v Gradcu ne bo obiskovalcev na dvojezičnih prireditvah, so hitro zginili. Odlično je bil obiskan že, denimo, literarni večer z Venčeslavom Špragerjem, arhitektom, rojenim v prekmurški Pertoči, ki živi v Nemčiji. Odličen je bil tudi nocojšnji obisk, kajti Feri Lainšček je zelo znan v Sloveniji, v Avstriji ga poznajo predvsem boljši poznavalci in nekateri bralci. Sicer pa smo imeli v gosteh avtorje s Koroške, Fabijana Hafnerja, Janja Osvalda, iz Maribora Marjana Pungartnika in

druge.«

K temu kaže dodati, da je v Gradcu precej slovensko - nemških kulturnih dogodkov. Že vrsto let je zelo aktiven Klub slovenskih študentk in študentov, ki je oktobra pripravil tradicionalne *Slovenske dneve*, na katerih je sodeloval znan slovenski pisatelj Goran Vojnovič, s programom so začeli tudi v letos odprti *Slovenski čitalnici*. Kot pravi znana prevajalka mlajše generacije Daniela Kocmut, imajo v Gradcu skupni in usklajen koledar prireditve, da dogodki drug drugega ne prekrivajo. »V Gradcu so bile vedno slovenske prireditve in tudi zdaj so oziroma jih je še več. Morda smo zdaj nekoliko bolj aktivni. Zasluga gre univerzama, bližini Maribora in večjemu številu slovenskih študentov s Koroške in iz Slovenije na vseh naših univerzah,« izpostavlja Daniela Kocmut, aktivna soustvarjalka kulturnih prireditvev v deželnem središču in občasno tudi v Pavlovi hiši v Potrni.

Ernest Ružič

Kulturno društvo godcev in pevcev Vinski bratje iz Gederovcev je letos četrtič organiziralo Srečanje ljudskih pevcev in godcev pod naslovom »Po našon lejpon Prekmurje«. 9. novembra zvečer ob 18.00 uri se je napolnila dvorana z gledalci v vaško-gasilskem domu v Sodišincih. V kulturnem programu je nastopilo 9 skupin ljudskih pevcev in godcev ter Folklorna skupina ZSM Gornji Senik s svojim porabskim spletom.

Ko meje ločujejo

Verdun, ki ima skoraj 20 tisoč prebivalcev, je mesto v severovzhodni Franciji, nedaleč od belgijske in luksemburške meje. To mesto je najbolj znano po ofenzivi Nemcev pri Verdunu, ki je trajala od februarja do decembra leta

1916. dobimo končno število žrtev. Zaradi verdunske ofenzive je torej umrlo kakih 700 do 800 tisoč ljudi. Prav zaradi tega je verdunska bitka tudi simbol nesmiselnosti vojne, pogubljenja mladih življenj. Ko sva prispela na bojno polje

se nahajajo ostanki 130 tisoč neidentificiranih francoskih in nemških vojakov. Douaumont je bila majhna vasica na sredini fronte, ki je bila v desetmesečnem boju popolnoma uničena. Danes spominja nanjo le tabla z napisom.

bojnega polja piše naslednje: »Pustite nas spati v tišini. Mrtvi vojaki.« Človek se zamisli, da je bilo pred temi mladimi vojaki, ki zdaj tukaj »spijo«, še vse življenje, ki so ga žrtvovali v neumni, nesmiselni vojni. In če tudi vemo, da

Zelo hitro sva ugotovila, da nekdanjega bojnega polja ne obiskujejo le Francozi, temveč tudi Nemci, in to v velikem številu. Videla sva ljudi, ki so prebirali imena in priimke na križih, morda imena svojih dedkov, kajti dedki sedanjih 70- ali 80-letnikov so lahko bili žrtve vojne tako na francoski kot na nemški strani. Po obisku tako z nemške kot tudi s francoske strani sva hitro ugotovila, da to mesto ni le mesto spomina na grozote svetovne vojne, temveč tudi mesto sprave. Leta 1984 so v vseh medijih bili objavljeni posnetki in fotografije, bili so ganljivi, obenem pa so bili senzacija. Takratni francoski predsednik François Mitterand in nemški zvezni kancler Helmut Kohl sta stala z roko v roki pred kostnico v Douaumontu. S simboličnim stiskom rok sta zapečatila »spravo nad grobovi«, spravo med dvema državama, ki sta bili tako v prvi kot tudi v drugi svetovni vojni sovražni. Položila sta venec v spomin padlim vojakom v obeh vojnah. Le šest let po drugi svetovni vojni je šest držav na francosko pobudo (Francija, Nemčija, Nizozemska, Belgija, Luksemburg in Italija) podpisalo pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo in so tako začele kompleksen proces gospodarskega združevanja, ki je temeljil na prosti medsebojni trgovini in skupni carinski politiki. Gospodarsko združevanje med Nemčijo in Francijo je pomenilo tudi premagovanje nekdanjih zamer in sovraštva. Ta skupna inštitucija je pomenila začetek evropskega sodelovanja in tudi Evropske unije, ki ima sedaj že 28 članic.

(se nadaljuje)

**Tibor Horvat in
Joël Gerber**

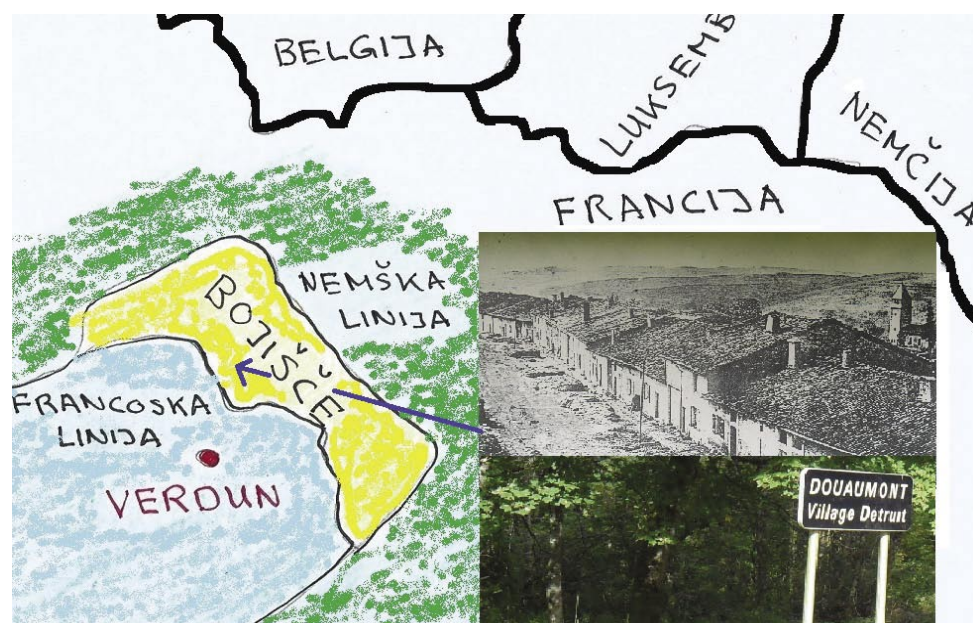
Bojišče pri Verdunu leta 1916 in danes. Pokopališče in kostnica v Douaumontu

1916. V 300-dnevnem klanju je bilo več stotisoč žrtev tako na francoski kot tudi na nemški strani. Nemška vojska, ki je mislila zasesti Francijo, je za obsežno vojaško ofenzivo izbrala Verdun, kajti tukajšnja trdnjava je imela simbolični pomen, skozi stoletja je branila Francoze pred vzhodnimi napadalci. Nemci so se zavedno odločili za Verdun, kajti, če bi na tem mestu premagali Francoze, potem bi jih strli tudi moralno. Še več, vzeli bi revanš za poraz v francosko-nemški vojni leta 1870. Bitka pri Verdunu je tudi simbol moderne vojne, v kateri se uporabljajo orožje in bojni strupi za masovno uničevanje. Navzočnost vojaške industrije prej nikoli ni bila tako očitna kot prav v verdunski bitki. Bitka je bila kot klavnica, v kateri je umrlo dnevno kakih šest tisoč vojakov. V ta pekel so poslali kakih 2,5 milijona vojakov z obeh strani. Če seštejemo tudi tiste žrtve, ki so umrle kasneje zaradi poškodb v tej bitki,

– ki je tri in polkrat večje kot Slovensko Porabje – 7 kilometrov od mesta Verdun, naju

Tudi danes so po vsem območju vidni znaki nekdanje ofenzive. Pokrajina je polna

se je odvijala prva svetovna vojna skoraj pred 100 leti, se nam zdi na tem mestu časo-

Prizorišče verdunske ofenzive. Vasica Douaumont pred ofenzivo in danes

je objela tišina, po telesih sva začutila mravljinice. Celo območje je kot ogromno pokopališče. Pokrajina je posuta z več tisoč belimi križi. Toda tu so le posmrtni ostanki vojakov, ki so jih lahko identificirali. V kostnici v Douaumontu

lukenj, ki so jih povzročili topovski streli, med ostanki trdnjav vijugajo kot rane po človeški koži napol zasuti strelski jarki.

Težko je z besedami opisati tesnobo, ki te objame na tem mestu. Na nekaterih mestih

vno in tudi drugače zelo blizu. Pradedek Joëla Gerberja izvira iz Francije, zato ga je spreletela misel, kaj če počiva v tej zemlji tudi kakšen njegov daljni sorodnik. Le v takih krajih »smrti« znaš ceniti, kako srečen si, da živiš v miru.

OD SLOVENIJE...

Izglasovana zaupnica vladi Alenke Bratušek

Državni zbor je s 50 glasovi za in 31 proti sprejel spremembe državnega proračuna za leto 2014 in s tem izglasoval zaupnico vladi Alenke Bratušek. Poslanci so sprejeli še proračun za leto 2015, zakona o izvrševanju proračunov za prihodnji dve leti, pa tudi nepremičninski zakon. Ob obstrukciji največje opozicijske stranke SDS so ga sprejeli s 46 glasovi, proti je bilo šest poslancev. O zakonu bodo sicer poslanci razpravljali še enkrat, saj v državnem svetu napovedujejo veto.

Proračunski primanjkljaj, ki je za letos dovoljen v višini 1,5 milijarde evrov, naj bi se prihodnje leto znižal na eno milijardo evrov, kar izraženo v deležu BDP pomeni 2,9 odstotka. Leta 2015 se bo dodatno znižal na 2,4 odstotka BDP. Prihodnje leto je predvidenih 8,6 milijarde evrov proračunskih prihodkov, odhodki pa bodo znašali 9,6 milijarde evrov. V letu 2015 se prihodki povečujejo za nekaj milijonov evrov, bolj pa se zmanjšuje poraba, tako da se bo proračunski primanjkljaj zmanjšal na 859 milijonov evrov.

Premierka Alenka Bratušek se je po prejeti zaupnici oziroma potrditvi sprememb proračuna za leto 2014 poslanecem zahvalila za zaupanje, ministrom pa za opravljeno delo. Prepričana je, da so razmere v Sloveniji boljše, po njenih besedah pa je država tudi na poti, da svoje težave reši sama. Zelo optimistična je glede ocene Evropske komisije in prepričana, da če bo vlada še naprej tako nadaljevala svoje delo, bo drugo leto takšen čas že pozitivna gospodarska rast in manj brezposelnih.

Novi nepremičninski davek, ki bo uveden s 1. januarjem 2014, bo državi in občinam prispeval skupaj okoli 400 milijonov evrov letno. Za stanovanjske nepremičnine je predvidena obdavčitev v višini 0,15 odstotka posplošene tržne vrednosti nepremičnine, ki je bila ugotovljena z množičnim vrednotenjem nepremičnin. Stanovanja, v katerih lastniki ne bivajo, bodo obdavčena po nekajkrat višji stopnji. Za stanovanjske stavbe bo osnova v prvih dveh letih nižja, in sicer bo za leto 2014 znašala 80 odstotkov, za leto 2015 pa 90 odstotkov posplošene tržne vrednosti.

Cimbalist Andi Sobočan

»Guči prekmurski, pa te celi svet razmeji«

Sobočanca Andija Sobočana dosta lidi pozna. Najbolje po tom, ka zna instrument špilati, gde se z dvema botoma kuče gor po drauti. »Moj oča je mesar. V krčmej pri Baranjovih je dostakrat mesaro. Po zabadanji je Miška Baranja našo celo familio pozvau na koline. Te so tam igrali, Miška na cimbele, Ivan in Joži pa na violino in fude. Ge, kak mali »čundraš«, sam si stolec cuj dau, gleda, kak Miška tuče gor po cimbalaj, pa sam gučo, ka bi se ges tudi rad tau navčo špilati,« povej Andi Sobočan in raztomači, ka njemi je te, gda je biu devet lejt star, Miška Baranja spuno tau njegvo velko željo.

»Neka cajta je trbelo, ka sam se navčo prvo pesem, bila je tau Marko skače, zašpilati. Enauk ali pa dvakrat na keden, kak sva mela eden pa drugi cajt, sam se odo sedem lejt k njemi v krčmo včit. Prvič sam se pred publiko predstavo v vojašnici (laktanja), pred štiri gezero vojakov. Gda sam doj z odra pogledno, me je skoron srat priklačilo, vseeno sam dobro odšpilo pesmi Micika v püngradi rauže bere pa eške Nede mi več rasla travica zelena,« se spominja Sobočan in povej, ka po tiston je nikdar več nej meu treme ali straja pred publiko.

Leta 1990, gda je Kociper-Baranja banda, stera je z imenom Beltinška banda začnola nastopati tudi z Vladom Kreslinom, nej več ladala pomagati böltinski folklorni skupini, se je več mladih pojbičov daubilo in začnili so špilati prekmursko ljudsko muziko. »V začetki smo nej meli imena, pa je na enom nastopi Milan Zrinski pravo, ka sta v skupini dva člana, Boštjan Rous pa Slavek Petek z Markastoga, pa te naj mo Marko banda. Pa tak je tudi ostalo.

Z nami je na začetki na violino špilo še Prlek, Samo Budna iz Ljutomera,« pove cimbalist.

Andi Sobočan in njegove cimbele

Marko banda je nastopala v dosta rosagaj po cejlom svejti. Andi, ka tihinski gezikov ne guči, je svojim pajdašom vsigdar pravo, ka nega ne vole, vej pa če gučiš prekmurski, te do te po cejlom svejti razmeli.

»Bilo je v Argentini. V Bu-

pa sam njemi pravo: 'Dejte drago, ge tebé nika ne razmejn'. On blejdi grata, me pogledne pa pravi: 'Ka, si ti

či leta -, gde de z Beltinško bando zašpilo tudi najbolje znani prekmurski cimbalist toga cajta. »En pregovor pravi, ka je kovačova kobila vsigdar bosa. V domanjom kraji si nikdar nej tak priljubljeni kak indri. Na Primorskem, v Ljubljani, na Gorenjskom se dosta lidi zanima za takšo muziko, kak jo mi z Vladojom špilamo. Mogauče zatau, ka jo ne poznajo, pa jim je ovak-

ša. Nam, steri té domanje ljudske pesmi že poznamo od mali naug, tou nej tak interesantno gé,« ugotavlja Andi Sobočan, steri zadnja lejta svoje znanje predavle tudi mlajšim. V glasbeni šauli v Böltincaj je že navčo na cimbele igrati neka naslednikov, med njimi so tudi deklina, zdaj pa ma sedem učencov, tak ka de se, vala baugi, z njihovo pomočjo prekmurska ljudska muzika obdržala. »France Prešeren je v pesmi Povodni mož napiso, ka so na Starem trgi pod lipo zeleno trobente in gosli in cim-

bale pele. Tak, ka je tisto-ga cajta tudi on nin mogo cimbele čüti. Mogauče je po Prekmurji odo, pa kakšoga cimbalista najšo,« je misel, s sterov je končo svoje zanimivo pripoved Andi Sobočan.

Marko banda nastopa že od leta 1990

enos Airesi so penzionisti pred parlamentom protestali. Eden starejši, menši človek, pride k meni pa mi neka španski začne gučati. Ge san si tak mislo, če te ge ne razmejm, tudi ti mene ne boš. Prijo sam ga za ramo,

je znau sprostiti, baukše povedano pokazati kelnarci, ka šké.

V začetki decembra, 2. pa 3., ta v Cankarjevom domu v Ljubljani dva velkiva koncerta Vlada Kreslina – tau je že neka let tradicija ob kon-

Silva Eöry

Obnovljena lovska hiša v Sakalovcih

Gozdarstvo v Sombotelu je dograjeni terasa in jedilnica, letos iz lastnih sredstev obnovilo lovska hišo v Sakalovcih. tako se je koristna površina stavbe povečala za 50 m². Po

Predaje obnovljene lovske hiše so se udeležili tudi nekateri politiki, med njimi tudi državni sekretar za razvoj podeželja Zsolt V. Németh

Vrednost celotne investicije je bila 46 milijonov forintov. Slavnostna otvoritev obnovljene hiše je potekala v petek, 8. novembra. Slovesnost, ki so se je udeležili gozdarji iz cele županije, se je začela potem, novem deluje v hiši uplinjevalni kotel, ki zmanjšuje stroške ogrevanja in prispeva k čistejšemu okolju. Investitorji in Sakalovčani računajo na to, da bo obnovljena hiša pospešila turizem v vasi. Županja

Lepo obnovljena lovska hiša pričakuje goste

ko so se oglasili lovski rogovi. Stavba v Sakalovcih je nekoč funkcionirala kot službeno stanovanje gozdarjev in kot lovska hiša. Od zdaj naprej pa bo služila tudi kot prenočišče za turiste.

Ob obnovitvi sta bili k hiši

Valerija Rogan je povedala, da so že pripravljeni načrti za obnovitev ceste, kar bi prispevalo tudi k razvoju kolesarskega turizma. Kolesarska steza bo narejena ali v smeri Verice ali Števanovcev.

Nikoletta Vajda-Nagy

www.porabje.hu

Pismo iz Sobote

Lübezen

Stara slovenska nouta tak pravi:

»Mi se mamo radi, radi, radi, radi. Mi se mamo radi, radi prav zares!«

Tou na kraji, prav zares, znamenjuje, ka najbolje za istino. Če je tomi tak gé, ka se mamo kak najbolje za istino radi, je tou trno lepou. Vej je pa tou, ka se ligdé radi mamo, nika najbolje lejpoga na toum svejti, ka nej? Zatoga volo se moramo radi meti pa aj košta, kelko košta!

»Če me ne boš rad emo, boš vido svojga vruga,« je prajla ena ženska enomi moškomi. Un se je od straja v sebe pogrozno. Cejli je trpeto, dokeč njoj je nej pravo: »Vej pa vejš, ka te rad mam!«

Una je po tejm cejla srečna gratala, un pa je samo čako, gda kaj znova naupeuk ne naredi. Leko se tou zgodi eške na tisti den ali pa za dva dneva. Kak se tou zgodi, ga una samo čemerasto pogledne, un pa si zdejne: »Vej pa vejš, ka te rad mam!« Po tejm pa se že z glavou v stenou nut mlati, zakoga volo je nej vcejlak ovak pravo: »Dojde mi vsega toga! Na meri me njaj ali pa dem vcejlak po svojom!«

Depa, za takšno komi povedati se trbej za sebe redno gor vzeti. Za takšno trbej kaj kustoga med nogami meti. Tou, od tej pa takše lübezni, aj si vsikši po svoje naredi. Tou namé ne smej brigati, ka nej. Nika drugo mi od lübezni po glavej ojdi. Nika drugo, depa, je skur tak kak pri tistoj, od stere sam vrhkar že nika piso. Ja, liblene moje, dragi moji, politika mi je na pamet prišla. Kak vögleda, ge brezi nje ne morem. Kamakoli se obrne, za vsakim kıklom una name gleda, pasko ma na mene, za meuv ojdi, eške spat me dejvle.

Una ne dela tak samo z meuv. Una tak z vsemi dela. Tak nam je kak kakša velka mama. Ta mama pa je nej vsigdar gnaka gé. Gnouk nas v toj svojoj velkoj lübezni vej boužati, vej pa trno vrajža tō biti. Gda je takša gé, človek ne vej, ga sploj rada ma ali pa nej. Vej se prava mama tō vej čemeriti na svoje mlajše. Depa, prava mama se na nji čemeri samo po tejm, če so mlajši lagvi bili, so go nej bougali. Zdaj pa si leko samo brodim, kak je s tou našo velko mamo. Vej pa nam več nika lejpoga ne vej prajti. Samo nam nikšne štrafe obečava, vse menje nam davle lejpoga žitka, vse več srmaštva nam vsikši den na sto davle, kori se z nami, ka go neškemo več poslušati pa tak tadale pa tak naprej. Depa, zvekšoga tou našo mamo eške li mamo radi. Istina, ka njoj stoj kaj lagvoga nazaj povej, samo tou je nika takšnoga nej. Čüdno, ka nej?!

Ja, rejsan čüdno! Na toum svejti so šege takšne pa ovakše. Mlajši enoga ijpa vejo od douma oditi, mami povejo, vala lejpa, ka si me mejla, ge dem na svoje. Po tejm se tadale radi majo, depa, vsikši na svojom. Kakšo pa aj bou takšo delo s tou našo velko mamo? S tou mamo, ka nas ma rada samo v svoji rečaj, s svojim delom pa sploj nej? Ja, trbelo bi prajti:

»Zdaj pa je toga zavolé gé! Demo mi po svoje, tak, kak mo mi škeli pa de nam boukše pa lepše na toum svejti!«

Ja, tak bi trbelo prajti! Depa, za tou trbej med nogami meti nika trno kustoga.

Miki

... DO MADŽARSKE

Opozicija zgubila nekaj odstotkov

Najnovejši politični barometer, ki ga je sestavil inštitut Nézöpont, je pokazal, da je v zadnjem mesecu opozicija zgubila nekaj odstotkov volivcev, vladna stranka Fidesz pa je obdržala zaupanje svojih volivcev. Če bi bile volitve v sredini novembra, bi se jih udeležilo 51 odstotkov volilnih upravičencev, 41 odstotkov le-teh bi dalo svoj glas sedanjim vladnim strankam. Dve najmočnejši stranki opozicije, ki sta sklenili volilno zavezništvo, bi dobili le 19 odstotkov glasov (socialisti 13 odstotkov, stranka Gordona Bajnaija Együtt-PM 6 odstotkov). Skoraj polovica (49 %) simpatizerjev socialistov meni, da bi se morale opozicijske stranke ponovno usesti k pogajalski mizi in razširiti predvolilno koalicijo. V tej vsekakor vidijo stranko bivšega premierja Ferenc Gyurcsányá, Demokratično koalicijo, ki bi, če bi kandidirala samostojno, dobila le 3 odstotke glasov. Za desničarski Jobbik bi se odločilo 11 odstotkov volivcev.

Večja gospodarska rast od pričakovane

V primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta je bil v tretjem četrtletju leta 2013 bruto domači proizvod za 1,7 odstotka višji, je ugotovil Centralni statistični urad. K temu so največ prispevale panoge, kot so kmetijstvo, gradbeništvo in industrijska proizvodnja. Po mnenju ministra za nacionalno gospodarstvo se bo rast nadaljevala tudi v zadnjem četrtletju, tako bo letna rast BDP-ja okrog enega odstotka. Čeprav se zaveda, da rasti v gradbeništvu botrujejo vladne naložbe, ki bi jih morale zamenjati ali dopolniti zasebne založbe, upa, da bo gradbena panoga dobila nov zagon s pomočjo ugodnih posojil narodne banke.

Rekordno nizka inflacija bo dvignila realno vrednost dohodkov, to in dvig učiteljskih plač bo pripomoglo k dvigu domače potrošnje.

Traktor voziti je lepo delo

Prvin, gda je ešče po vasaj nej bilau traktorov, je velko delo bilau, če je stoj traktorist grato, sploj pa tisto, gda se je s traktorom prejk po vesi pelo. Tašoga reda je lüstvo vö iz rama pa iz krčme prišlo, pa tak si je poglednilo tau velko čüdo. Tak je tau bilau, gda so se Djauži Šulič z Gorejnjoga Senika s traktorom, šteri je dvej prikaulice vlejško, domau pripelali iz Šoprona. Kak so mi pripovedjali, oni so v cejlom življenji traktor vozili, s tejm so si krü slüžili. Istino, ka v leti je vrauč bilau, v zimi pa mrzlo, dapa oni so traktor vsigdar z veseljem vozili.

- Djauži, gda ste vi najprvin traktor vozili?

»V Šoproni sem najprvin traktor vozo, zato ka sem tam biu traktorist pri državnem posestvi (állami gazdaság).«

- Kak ste vi taprišli?

»Tü pri nas je tistoga reda nej bilau dela, lüstvo je na posestva odlo delat, zato ka tam so nam sildje (žito) dali. Ge sem na konci šestdeseti lejt taodišo pa tam sem biu šest lejt, dočas ka sem se nej oženo.«

- Vi, gda ste tam začnili delati, ste že meli izpit za traktor?

»Nej, ge sem od tistac üšo te izpit delat, če se dobro spomnim, te na Iván, tau je edna ves bila. Tri mejsece smo meli tečaj, pa te čas smo mogli napraviti KRESZ pa voznisko. Mi smo samo izpit meli za traktor, pa tak smo te že leko delali, nej tak kak tej traktoristi gnesden, ka tri lejta morajo odti v šaulo. Gvüšno, ka dostavse se vönavčijo v šauli, ka se je nam sam od sebe trbelo navčiti, gda si delo, ali od drügoga si se navčo. Kak pravijo, ka smo mi odli, tau je samo taši 'gyorstalpaló' (hitri tečaj) biu.«

- Kakšni traktor ste vozili najprvin potistim, gda ste voznisko napravili?

»Najprvin sem RS 09 vozo,

tau je taši čüden traktor, zato ka plato naprej ma. Dapa na tauga je vse vruga gora leko sklau, od sejalnice do škropilnice vse. Te je eške nej na akumulator biu, tauga je z rokauv trbelo kurbati. Če sem

pa nej mogo, te so me pa nutpotegnili. Dapa zatau sem njim vsigdar nišo piti mogo plačati. Dapa tau je samo sprvoga bilau, sledkar sem se že navčo, kak ga trbej vožgati. Ge sem k traktora frajtemo, rad sem se vozo, zato ka do tistoga mau sem doma samo s kravi delo.«

- Ka ste dočas delali v Šoproni, ka ste nej meli voznisko za traktor?

»Vse, ka trbelo, oslice sem klau, s krmov smo delali, na njivi, kama so nas poslali, tisto smo te delali. Gda smo škropili, te sem ge eške nej emo voznisko, dapa že sem pelo traktor pa ranč tak goseničara tö, šteri je orau, zato ka sem frajtemo, pa traktorist mi je dopüsto. Pa te potistim me je tak nutspravo, ka sem leko voznisko napravo.«

- Zaka je na tiste njive goseničara trbelo, meka je bila zemla?

»Nej je meka zemla bila, dapa itak so C100 nücali, vejn zato, ka več plügov tapotegno kak drügi traktorge. Tisti so eške taši bili, ka v kabini je eden štrik biu, pa če si tistoga potegno, te je on prejk ekscentera plüg vö iz zemle zdigno.«

- Kakšne traktore ste ešče vozili tam v Šoproni?

Gda sem izpit delo, te sem se ge na Super zetora včiu, tau je dober traktor biu pa sledkar sem na tejm biu največ. Zvün toga, ka sem že tapra-

vo, eške K25, Super Zetor, Dutro, sledkar pa že MTZ. Tau nikdar ne pozabim, gda sem iz Šoprona najprvin s traktorom domau prišo, dapa tak, ka sem dvej pune prikaulice vlejško nagnauk.

Tau je žmečava bila, zato ka stau mejtrov sem emo za Super obešano, več kak sedem vör sem se pelo dočas, ka sem domau prišo. Doma na Seniki so samo gledali vö na okno, gda sem se s tejm prikaulicami tapostavo, sploj pa te, gda je eške nej bilau traktorov v vesi.«

- Gda je bilau baukše delati, v leti ali v zimi?

»Nej je bilau dobro nej v leti pa nej v zimi, dapa itak je korážno bilau. Gda smo osem vör naprajli, te smo vküper prišli, v krčmau smo šli, kar te smo se špilali, veselili smo se, dapa najbola pa tauma, ka smo dobro plačo dobili.«

- Vi ste se z ženov v Šoproni spoznali?

»Nej, tü doma na Seniki, gda se domau odo po sobotaj pa nedelaj, te sva se spoznala. Če bi se ge nej oženo, te bi ge tak tam austu, tak mislim, zato ka mena se je tam fejt vidlo.«

- Gda ste se oženili?

»Ge sem se sedemdesetstrtoga oženo, dapa edno leto prvin sem že domau prišo. Te čas sem na Rábfüzeisi

delo na posestvi. Tam sem z MTZ traktorom tisko nüt v sišilnico tisti granulatom, ka so ga tam delali. MTZ je zatok, kak koli gledamo, bola potegno kak Super zetor. Na pa te za edno leto sem prejk üšo k zadrugi (szövetkezet) delat v Varaš, pa cejlak do tistoga mau sem tam delo, ka so vrata nej zaprli. Prejk dvajsti lejt.«

- Ka ste delali pri zadrugi, kakši traktor ste vozili?

»MTZ sem vozo pa sem vse mogo delati, orati, flanco saditi, drva voziti, sildje voziti, ka ranč trbelo. Po gauški sem dosta odo pa fejt nevarno je bilau, zato, ka velki bregauvge so bili, led je biu, vejš, ka smo se tam mantrali.«

- Kak ste z MTZ leko pelali naklajeni po brgej, gda je led biu?

»Ne vejim, dapa šlau je, zato ka mujs bilau pa si se vcujvzejo, vönavčo, kak leko po brgaj po ledenoj pauti pelaš, k taumi se je trbelo razmeti. Sledkar je že baukše bilau, gda smo MTZ 82 dobili, zato ka tistoma so prejdne kole tö vlekke, dapa mena se je MTZ 50 bola vido. Tauma, če si tastaupo na dvej kole, se je postavu pa vlejško, nej se je tazanjau.«

- Ka je bilau v zimi, gda mrzlo bilau, zato ka se MTZ težko vožiga tašoga reda?

»Dva traktora sta vsigdar v garaži bila, pa te, če je trbelo, tejava dva sta drüge nutpotegnili, če so se nej vužgali.«

- Vi dostavse ste vozili s traktori, stere je popravlati

zmejs kaj tö trbelo. Te vi se k taumi tö razmejte, nej?

»Če se je kaj pobantalo, te sem ge tü nutik v garaži biu pa sem pomago razmetavati pa popravlati. Tak ka če kaj trbej zdaj doma popravlati, tau ge vse sam napravim.«

- Ka ste potisim delali, gda so zadrugo zaprli, te ste ešče nej bili v penziji?

»Potistim sem k taumi velkomi pavri, Albini üšo delat, malo sem tam delo, potistim sem brezi dela austu, pa te tak sem v penzijo üšo.«

- Zdaj, ka ste že v penziji, s traktorom se zato vozite, če ranč nej drugma, bola samo za svoj tau, nej?

»Malo njivo mam, tisto trbej zorati, drva pa če kaj drugo trbej voziti, tisto eške taobredim, dapa ka je pravica, zdaj sem več nej za tau, ka bi se s traktorom vozo. Vozo sem se ge tak zavolé. Ne ladam že tak pa ne morem tö nej, zato ka sem nogau emo strejto, pa lejta so že tö odišle. Traktor voziti je lepo delo, dapa dje v tejm navarnost pa mantranja tö. Nikdar ne pozabim, kelkokrat sem ležo pod njim v blati, v mrazi, gda ga je popravlati trbelo.«

- Vi ste aklavi bili na svoj traktor, ka ste ga vozili?

»Če sem na dopust üšo, vse fele bajo sem emo, vsigdar mi je tau na misli prišlo, sto mi na traktor sede, kak de skrb emo nanga. Pa vejš, ka sem skrb emo nanga, vejpa z njim sem si krü slüžo.«

Karči Holec

Zveza Slovencev na Madžarskem		Novice	Programi, prireditve
			
Zveza Slovencev na Madžarskem Magyarországi Szlovének Szövetsége			
Zveza Slovencev na Madžarskem Gardonyijeva 1 9970 Monošter/Szentgotthárd Telefon: 00 36 94 380 208 00 36 94 552 596 E-pošta: info@zveza.hu			

STARI AUTO TAM ZA BAUTO

Za bauto že lejta pa lejta stogi eden stari auto. Niške ne vej, sto ga je tam njau. Ranč tak niške ne vej, kak dugo je že tam gé. Eni pravijo, ka tresti lejt, drugi, ka dosta duže. Pa tou tó niške ne vej, kakši auto je tou. Vsikši samo vej, ka je tou gé eden stari auto. Té stari auto pa eške kak dobro vej, kak je z njim gé.

Nekši nouvi svejt

Tam po poštiji skrak baute so v autoni leteli mladi podje. Auto je škri-po, brno pa se cejli trouse, tak so se naganjali z njim. Stari auto zar za bauto je skur skuzo pusto, če bi jo leko. Eške kak dobro pouni takšno delo. Nej, nej, ka bi njegvi Luigi, Lujzek tak delo z njim, tou spoj nej. Depa, dobro pozna pa dobro pouni, kak je tou gé.

Eške sam ne vej, gda se je začnol. Leko, ka zavolo tiste vrajže pa mrzle duge zimé. Tiste zimé, zavolo stere ga je njegvi Lujzek nej vūpo štiri pa pou mejsca na poštijo odpelati. Istina, ka ga je v garažo odo brisat pa pucat, depa, tou se ne šté. Auto je dun zatoga volo na svejti, ka se lidgé z njim vozijo, nej pa.... Ja, tisto prketo zimo je Lujzeki vola pomalek odišla. Nej tak nagnouk! Nej, tou spoj nej! Tak pomalek njemi je na drtine odišla. Gda je dun sprtolejt prišla, ka so go vsi tak čakali, je nej od garaže dveri gor oupro. Ne ga tavô odpelo. Nejsta šla na poštijo. Nejsta se kama bole dale pelala. Spoj sta se nikan nej pelala. Spoj se ga je tekno nej. Zdaj je auto že vedo, ka je nika nej vredi. Že je vedo, ka se njegvi žitek pomalek, depa gvūšno, vōmeni. V tou je iz dneva v den vse bole gvūšen biu. Z velkim strajom je čako, gda se tou zgodi.

Zgodilo se je prva, kak je vūpanje emo, ka se zgodi. Lujzek je že dugo nej biu pri njemi v garaži. Že dugo ga je nej zbriso najprva z mokro, potejn pa eške s sūjo coto. Zdaj pa se dveri od garaže samo nagnouk odprejo, Lujzek nut stoupi z ednim možakom. Možak kak možak. Leko bi biu bole stari od Lujzeka, leko bole mladi ali pa ranč telko star kak Lujzek. Nika sta se zgučavala tam zar za njim, potejn ga je možakar cejlga doj pogledno. Vseu se je nut v njega pa ga že pelo po poštiji najprva pomalek, že malo za tejn pa že bole brž. Neje dugo trpelo, ka je nazaj do Lujzeka prišo. Vdarila sta v roke, Lujzeka je od tiste minute več nigdar nej vido.

Pri tom možakari njemi nej lagvo šlau. Z njim se je v slūžbo vozo, depa, nej takšne brige emo kak njegvi libleni Lujzek. Na, zmejs si ga je njegvi sin vzeu v roke. Po tejn njemi je nej dobro bilou. Vsikšo nouč je nin biu. Moški nikšno brigo nej emo za njega. Tak je tou trpelo nin eno leto, eno leto pa pau. Možakar je po tejn auto vcejlak prek dau svojmi sini. Zdaj je skur vsikši den besno z njim. Nut je naklo svoje paj-daše pa so lejtali koulakvrat kak brezi glave. Ja, gda je zdaj tam zar za bauto vido tiste mlade, njemi je tou najbole na pamet prišlo. Pa njemi je v tistom najbole Lujzeka trbelo. Njemi je trbelo njegvo brigo, njegvo lūbezen, njegvo pogučavanje z njim. Depa, Lujzeka nej bilou.

Ne vej, če pou leta, tri mejsce ali kaj več, kak ga je mladi vničavo na vsikšnom kiklej. Dokejč, dokejč je več za nikoj nej biu. Samo je eške rugato, motor več nikšne mouči nej emo. Mladi ga je za male pejneze oudo enomi nej najbole rednomi majstri, ka si ga za sebe vred vzeme. Cejliva dva mejsca je šrajfo pa rovo po njemi, depa, nej pa nej ga je mogo vkūper sklasti. Na konci je vcejlak volou zgūbo. Tri ali štiri dobre falate je vō pa doj z njega poubro pa ga vnoči na skrivoma ta zar za bauto doj djau.

»Gda je že tou bilou? Kelko lejt nazaj se je za mene začno té nekšni vcejlak nouvi svejt gor opejrti?«

Tak se je pito stari auto zar za bauto, gda so mladi že daleč vkraj bili. Pa si ne more zbroditi. Ne more njemi na pamet priti, kak dugo té njegvi nouvi, zdaj že stari svejt trpi. Pa sto vej, kak dugo do ga eške gledali zar za bauto. Leko ka zranja že sto pride, ga odliče na odpad pa tam počaka, ka do kraja premine. Sto vej, stari auto zar za bauto tō nej.

Miki Roš
(konec)

19. Mednarodni rokometni turnir Jánosa Aranya

Med 25. in 27. oktobrom 2013 je v Monoštru že devetnajstič potekal Mednarodni rokometni turnir Jánosa Aranya, za katerega se spet lahko zahvalimo glavnemu organizatorju Gáborju Kozmi, njegovi ženi Oliviji Mešič, ožjemu krogu njunih prijateljev in staršem

jedilnici čakal sprejem. Ruski bife je ponujal domače posebnosti, ob kozarcu vina so se pogovarjali prav do polnoči. V veselje mi je bilo, da so se trenerji iz različnih držav letos več družili, si delili rokometne izkušnje in se imeli lepo. Lahko rečem, da me je začu-

SE, MKB Veszpréma, predvsem CO-Zagreba, sprejel moje povabilo ter z družino prišel na konec turnirja in ekipam predal kolajne ter pokale. V svojem govoru je izpostavil vrednote naše države in spodbujal slovenske, hrvaške in avstrijske rokometase, naj

prihajajo pogosteje na Madžarsko in spoznajo njeno kulturo ter njene lepote. Drugače je moj dober prijatelj, z njim sem se spoprijateljil v mojih veszprémških letih, odlično govori hrvaško, tako se, ko se slišiva, vedno pogovarjava v hrvaščini.

Tokrat bi rad izkoristil priložnost, da se v imenu organizatorjev in navdušenih

monoštarskih mladih rokometasev. Udeležilo se ga je 28 ekip iz 4 držav: Slovenije, Hrvaške, Avstrije, predvsem pa z Madžarske. Otroci so se pomerili v štirih kategorijah, (letniki 2004, 2002, 2000 ter 1999). Igrali so le fantje. Veseli smo bili prijatelj, ki se že veliko let vračajo, navdušili pa so nas tudi novi obrazi turnirja, med njimi tudi rokometasi RK Drava Ptuj iz sosednje Slovenije. Tekme so se igrale v monoštarski mestni športni dvorani, na gimnaziji Vörösmarty in v soboto (zaradi prevelikega števila moštev) tudi v Körmendu.

Igrati se je začelo v petek dopoldne okrog 10. ure, to obdobje je bilo najbolj živahno, saj so vmes prihajale ekipe, se registrirale in zasedle prenočišča. Uradna otvoritev je bila ob 21.00 uri v avli šole Széchenyi, na kateri nas je počastil občinski svetnik László Haragh, ki je pozdravil ekipe. Zahvalili smo se za udeležbo, ob tem pa vsem klubom poklonili darilo. Potem je trenerje, vodje ekip, starše in povabljene goste v

dilo, ko sem videl, koliko so zrasli vsi ti mladi igralci, kako so se razvili ter kako kvaliteten rokomet igrajo že pri teh mladih letih. Tekme so bile res kakovostne in razburljive. Za preživljanje prostega časa smo ekipam nudili kopanje v St. Gotthard Thermal Spa. V soboto zvečer smo ob tekmah organizirali tekmovanje v metu sedemmetrovk, na katerem so prvi trije dobili darila s področja informatike, kar so nam omogočili naši sponzorji. Po tem se je odigrala prijateljska tekma med trenerji in organizatorji. Vodje ekip so lahko tokrat pokazali tudi svoje znanje v praksi oziroma dokazali, zakaj imajo pravico, da »pametujejo« ob igrišču.

V nedeljo so si gledalci lahko ogledali zadnje tekme, polfinale in finale. Uradno podelitev pokalov in priznanj smo organizirali spet v avli šole, kjer so prve tri ekipe lahko prevzele svoje zaslužene honorarje. Nagradili smo tudi najboljše igralce. Veselil sem se, da je Gyula Gál, nekdanja rokometna zvezda Dunafer

ljubiteljev rokometah zahvalim za vso pomoč vsem našim sponzorjem, pomočnikom ter vsem, ki so nam pri organizaciji te prireditve pomagali na kakršenkoli način. Res smo vsi hvaležni za vse lepo, kar se je dogajalo v Monoštru v treh dneh. Dobili smo izključno pozitivne povratne informacije, to je velika motivacija za nas za naslednje leto, ko bo jubilejni, dvajseti turnir. Upam, da smo tudi prebivalcem mesta, ljubiteljem športa »postregli« s prijetnimi športnimi doživetji. Vsem, ki jih rokomet zanima, priporočam domače tekme Monoštarskega rokometnega kluba.

Slovenske ekipe z njihovimi vodji so bile naslednje: MRK KRKA iz Novega mesta (Iztok Adamčič in Samo Jug), RZ Maribor Branik (Primož Hönigmann), RK Drava Ptuj (Sašo Kafel) in RD Rudar iz Trbovelj (Andrej Sajovič in Tjaša Krajšek).

Naša nova spletna stran, na kateri si lahko ogledate rezultate in fotografije turnirja: www.aranykupa.hu

Mate Kozma

RTVSLO **PETEK, 22.11.2013, I. SPORED TVS**
6.00 KULTURA, 6.10 ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.15 ALI ME POZNAŠ: JAZ SEM PAJČEVINA, POUČNA NANIZANKA, 10.20 KAKO SEM VIDEL SVET IZPOD MIZE, MLADINSKA NADALJEVANJA, 10.40 SVETLOBA V TEMI, KRATKI FILM, 10.55 FIRBCOLOGI, ODDAJA ZA OTROKE, 11.20 Z GLAVO NA ZABAVO: BILLYSI, ODDAJA ZA MLADE, 11.55 PANOPTIKUM, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 TARČA, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.50 KAJ GOVORIŠ? – SO VAKERES?, 16.05 ALEKS IN GLASBA, RIS., 16.10 RAZRED ZASE: HRANA, ODDAJA ZA MLADOSTNIKE, 16.45 DOBRA URA, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.20 DOBRA URA, 18.30 INFODROM, 18.35 ANGELINA BALERINA, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 NOVA DVAJSETA, SLOV. NAD., 20.30 SLOVENSKI POZDRAV, NARODNOZABAVNA ODDAJA, 21.30 NA LEPŠE, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 POLNOČNI KLUB, POGOVORNA ODDAJA, 0.15 KAJ GOVORIŠ? – SO VAKERES?, 0.30 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.20 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.45 INFOKANAL.

PETEK, 22.11.2013, II. SPORED TVS
7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI, 8.00 INFODROM, 8.10 OTROŠKI INFOKANAL, 9.30 ZABAVNI INFOKANAL, 10.00 DOBRA URA, 11.20 DOBRO JUTRO, 13.45 SLEDI: MOŽ S PIŠČALMI, 14.10 ALPE-DONAVA-JADRAN, 14.50 ZAPOJTE Z NAMI: EMIL ADAMIČ, 15.15 RAD IGRAM NOGOMET, 15.45 ŽOGARIJA, 16.15 MIGAJ RAJE Z NAMI, 16.55 MOSTOVI – HIDAK, 17.25 NESKONČNE ŠIRINE, DOK. FILM, 18.15 OSMI DAN, 18.45 KNJIGA MENE BRIGA, 19.05 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 20.00 SLOVESNOST OB PODELITVI ZOISOVIH NAGRAD IN PRIZNANJ, PRIZNANJA AMBASADOR ZNANOSTI IN PUHOVEGA PRIZNANJA, 21.10 SODOBNA DRUŽINA, AM. NAN., 21.30 URA, ANG. NAD., 22.30 ŽIVEL RIVA!, KOPRODUKCIJSKI FILM, 0.05 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 0.50 ZABAVNI INFOKANAL.

SOBOTA, 23.11.2013, I. SPORED TVS
6.00 KULTURA, 6.05 ODMEVI, 7.00 RADOVEDNI TAČEK, POUČNA ODDAJA, 7.15 MARTINA IN PTIČJE STRAŠILO: DESET TISOČ DIMOV, ODDAJA ZA GLUHONEME, 7.20 ZGODBE IZ ŠKOLICE: BINE: MLEKO, ODDAJA ZA GLUHONEME, 7.45 MARČI HLAČEK, RIS., 8.10 SREČA JE ... ČE SI SKUPAJ Z OČKOM, 8.15 STUDIO KRIŠKRAŠ, 8.35 KULTURNI BRLOG, 8.40 ŽIVALICE ZGODBE, 8.45 RIBIČ PEPE, ODDAJA ZA OTROKE, 9.00 MALO DRUGAČE: PREPLETENE NOČI, 9.05 FIRBCOLOGI, ODDAJA ZA OTROKE, 9.30 TONČKA BALONČKA, KRATKI FILM, 9.50 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 10.40 INFODROM, 11.00 TONY – 10 LET, NIZOZEMSKI FILM, 12.20 RAZRED ZASE, ODDAJA ZA MLADOSTNIKE, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.25 TEDNIK, 14.20 PRAVA IDEJA!, 14.50 NA LEPŠE, 15.20 SLOVENSKI MAGAZIN, 15.50 ZDRAVJE SLOVENCEV, DOK. SER., 16.20 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.15 NA VRTU, 17.40 PROSLAVA OB DNEVU RUDOLFA MAISTRA, 18.30 OZARE, 18.40 VSE O ROZI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 MOJA SLOVENIJA, DRUŽINSKI KVIZ, 21.35 ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM. TV SATIRA, 22.20 POROČILA, 22.55 LUTHER, ANG. NAD., 23.50 OZARE, DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 0.50 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.15 INFOKANAL.

SOBOTA, 23.11.2013, II. SPORED TVS
7.05 SKOZI ČAS, 7.50 TARČA, 9.10 POSEBNA PONUDBA, 10.00 SLOVENC V ITALIJI, 10.30 OPUS: NOVI HELIKONI V SLOVENIJI IN SVETOVNI FESTIVAL V TROSSINGENU, 11.00 OSMI DAN, 11.30 POLNOČNI KLUB, 12.50 ŠPORT, 14.45 ŠPORTNI IZZIV, 15.15 NOGOMET: FIFA MAGAZIN, 15.55 NORDIJSKO SMUČANJE – SVETOVNI POKAL, 17.45 FORMULA 1: VELIKA NAGRADA BRAZILJE – KVALIFIKACIJE, 18.55 NOGOMET – PRVA LIGA TEKELOM: 18. KOLO, 21.00 SNEŽNI ANGLI, AM. FILM, 22.45 ARITMIČNI KONCERTI, 0.00 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 0.35 NA LEPŠE, 1.00 ZABAVNI INFOKANAL.

NEDELJA, 24.11.2013, I. SPORED TVS
7.00 ŽIV ŽAV, 10.10 MINUTA V MUZEJU: VINCENT VAN GOGH: ZVEZDNATA NOČ, 10.15 POLNA HIŠA ŽIVALI, NEMŠ. NAN., 10.40 PRISLUHNI MO TISNI, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, ODDAJA ZA VERUJOČE, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.20 SLOVENSKI POZDRAV, NARODNOZABAVNA ODDAJA, 14.15 SLIKOVITIH 55: PESEM JE ... ANDREJ ŠFRER, 14.45 PROJEKT NA DEŽELI, DOK. SER., 15.10 APPALOOSA, AM. FILM, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.15 SLIKOVITIH 55: ŠPORT, 18.40 PRIHAJA NODI, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 OBLAST: DAN, NAD., 21.05 INTERVIJU, POGOVORNA ODDAJA, 22.00 VILLAGE FOLK – LJUDJE PODEŽELJA, DOK. SER., 22.10 KRAŠKA DEDIŠČINA MARJANA MIKLAVČA, DOK. FILM, 22.40 POROČILA, 23.10 SLOVENSKI MAGAZIN, 23.35 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 0.30 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 0.55 INFOKANAL.

NEDELJA, 24.11.2013, II. SPORED TVS
7.35 SKOZI ČAS, 7.45 GLOBUS, ZUNANJEPOLITIČNA ODDAJA, 8.45 SLOVENSKI MAGAZIN, 9.10 TURBULENCA, 9.50 ŽOGARIJA, 10.20 RAD IGRAM NOGOMET, 10.55 PROSLAVA OB DNEVU RUDOLFA MAISTRA, POSNETEK IZ ŠPORTNE DVORANE V KAMNIKU, 11.45 GLASBENA MATINEJA, 11.45 KOROŠKA POJE 2013 – 60 LET KRŠČANSKE KULTURNE ZVEZE, 12.15 PAVLE MERKU: ALI SIJAJ, SIJAJ, SONCE, ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE IN SIMON KREČIČ, 12.25 KARMEN PEČAR, SIMFONIKI RTVS IN SIAN EDWARDS, 13.25 NORDIJSKO SMUČANJE – SVETOVNI POKAL, 15.25 BIATLON – SVETOVNI POKAL, 16.50 FORMULA 1: VELIKA NAGRADA BRAZILJE, 18.50 KONJENISTVO – SVETOVNI POKAL, 19.50 ŽREBANJE LOTA, 20.00 GLASBENI VEČER, 23.30 ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM. TV SATIRA, 0.10 KRATKI IGRANI FILM, 0.35 ZABAVNI INFOKANAL.

PONEDELJEK, 25.11.2013, I. SPORED TVS
6.15 UTRIP, 6.30 ZRCALO TEDNA, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.15 RADOVEDNI TAČEK, ODDAJA ZA OTROKE, 10.30 IZ POPOTNE TORBE: KAMERA, POUČNA ODDAJA, 10.55 PROFESOR PUSTOLOVEC, IGRANA NANIZANKA, 11.10 PEPI VSE VE O IGRALSTVU, POUČNA NANIZANKA, 11.30 ZLATKO ZAKLADKO: KOSTANJEVA TORTA, POUČNA ODDAJA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.35 POLNOČNI KLUB, POGOVORNA ODDAJA, 15.00 POROČILA, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.45 MOJ PRIJATELJ ZAJEC: UJEMI, ČE MOREŠ! – ZIMSKE ZADREGE, RIS., 16.05 STUDIO KRIŠKRAŠ, MOZAICNA ODDAJA ZA OTROKE, 16.30 KULTURNI BRLOG, 16.45 DOBRA URA, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.20 DOBRA URA, 18.30 INFODROM, 18.40 BINE, ČUVAJ PARKA, RIS., 18.45 MINUTA V MUZEJU, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00

TEDNIK, 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 UMETNOST IGRE, 23.35 KNJIGA MENE BRIGA, 23.55 SLOVENSKA JAZZ SCENA, 1.10 DUHOVNI UTRIP, 1.20 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 2.10 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.40 INFOKANAL.

PONEDELJEK, 25.11.2013, II. SPORED TVS
7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI, 8.00 INFODROM, 8.10 OTROŠKI INFOKANAL, 9.00 ZABAVNI INFOKANAL, 10.00 DOBRA URA, 11.20 DOBRO JUTRO, 13.30 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 14.50 NA LEPŠE, 15.20 INTERVIJU, POGOVORNA ODDAJA, 16.15 SLOVESNOST OB PODELITVI ZOISOVIH NAGRAD IN PRIZNANJ, 17.45 KAJ GOVORIŠ? – SO VAKERES?, 18.00 DOBER DAN, KOROŠKA, 18.35 PRAVA IDEJA!, 19.00 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 19.50 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 20.00 DEDIŠČINA EVROPE: WODEHOUSE V IZGNANSTVU, ANG. FILM, 21.20 V KATEDRALI, ANG. SER., 22.55 SLIKOVITIH 55: VERONIKA IN FRIDERIK, DOK. FILM, 23.50 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 0.35 ZABAVNI INFOKANAL.

TOREK, 26.11.2013, I. SPORED TVS
6.00 KULTURA, 6.05 ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 STUDIO KRIŠKRAŠ, 10.35 KULTURNI BRLOG, 10.40 MARTINA IN PTIČJE STRAŠILO, ODDAJA ZA GLUHONEME, 10.45 BINE: ARHEOLOG, ODDAJA ZA GLUHONEME, 11.05 SPREHODIV NARAVO, POUČNA ODDAJA, 11.25 TONČKA BALONČKA, KRATKI FILM, 11.40 POD KLOBUKOM, ODDAJA ZA MLADE, 12.20 UMETNOST IGRE, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 STUDIO CITY, 14.20 OBZORJA DUHA, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.50 NELI IN CEZAR, RIS., 15.55 DINKO POD KRINKO, RIS., 16.05 DRAGI DOMEK, RIS., 16.10 RIBIČ PEPE, ODDAJA ZA OTROKE, 16.45 DOBRA URA, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.20 DOBRA URA, 18.30 INFODROM, 18.40 ZAKAJ? ZATO!, RIS., 18.45 PUJA PEPA, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 PARADIŽ, ANG. NAD., 21.00 MEDNARODNA OBZORJA: NA MLADIH SVET STOJI, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 GLOBUS, ZUNANJEPOLITIČNA ODDAJA, 23.35 INTERVIJU, POGOVORNA ODDAJA, 0.25 POSEBNA PONUDBA, 0.40 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.30 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.55 INFOKANAL.

TOREK, 26.11.2013, II. SPORED TVS
7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI, 8.00 INFODROM, 8.10 OTROŠKI INFOKANAL, 9.00 ZABAVNI INFOKANAL, 10.10 DOBRA URA, 11.30 DOBRO JUTRO, 14.20 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 15.20 MOJA SLOVENIJA, DRUŽINSKI KVIZ, 16.50 GLASNIK, 17.30 MOSTOVI – HIDAK, 18.00 KRAŠKA DEDIŠČINA MARJANA MIKLAVČA, DOK. FILM, 18.35 SLOVENSKI VODNI KROG, DOK. NAN., 19.00 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 19.50 ŽREBANJE ASTRA, 20.00 TOČKA PRELOMA, 20.30 PROJEKT NA DEŽELI, DOK. SER., 20.55 JIRI KYLIAN: POZABLIJENI SPOMINI, PORTRETNI FILM, 21.50 OPERNE ARIJE: SOPRANISTKA IRENA BAAR, 22.00 ZLOM, ANG. FILM, 23.25 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 0.15 ZABAVNI INFOKANAL.

SREDA, 27.11.2013, I. SPORED TVS
6.00 KULTURA, 6.05 ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.15 RIBIČ PEPE, ODDAJA ZA OTROKE, 10.40 CIAK JUNIOR: BOJUI DOBRI BOJ, KRATKI FILM, 10.45 HARMONIJE EVROPE: ODA RADOŠTI, 11.00 (NE)POMEMBNE STVARI: DRUŽINA, MOZAICNA ODDAJA ZA MLADE, 11.40 ODPETI PESNIKI: GRUDEN, KOSOVEL, ZAJC, 12.00 MEDNARODNA OBZORJA: NA MLADIH SVET STOJI, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 TEDNIK, 14.25 GLOBUS, ZUNANJEPOLITIČNA ODDAJA, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.40 PUJA PEPA, RIS., 15.45 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 16.45 DOBRA URA, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.20 DOBRA URA, 18.30 INFODROM, 18.35 SVET ŽIVALI: ŠKORPIJONKA SUZI, RIS., 18.40 NELI IN CEZAR, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.05 KLIC DOBROTE, PRENOS DOBRODELNEGA KONCERTA IZ CELJA, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 ODKRITO, AKTUALNA POGOVORNA ODDAJA, 23.55 TURBULENCA, 0.25 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.20 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.40 INFOKANAL.

SREDA, 27.11.2013, II. SPORED TVS
7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI, 7.00 IGRAČE: KOCKE, 8.00 INFODROM, 8.10 OTROŠKI INFOKANAL, 9.30 ZABAVNI INFOKANAL, 10.00 DOBRA URA, 11.20 DOBRO JUTRO, 13.45 SLIKOVITIH 55: ŠPORT, 15.10 GLASNIK, 15.40 EVROPSKI MAGAZIN, 15.55 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 16.30 MOSTOVI – HIDAK, 17.10 BIATLON – SVETOVNI POKAL, 19.15 NA VRTU, 19.50 ŽREBANJE LOTA, 20.00 ZIMA JE ZAKON, MAGAZINSKA ŠPORTNA ODDAJA, 20.30 ŠPORTNI IZZIV, 21.00 ŽREBANJE SUPER LOTA, 21.05 NOGOMET – VRHUNCI EVROPSKE LIGE, 22.00 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 22.35 OTROCI SO V REDU, AM. FILM, 0.15 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 1.05 ZABAVNI INFOKANAL.

ČETRTEK, 28.11.2013, I. SPORED TVS
6.05 KULTURA, 6.10 ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.15 PODSTREŠJE: TELEFON, IGRANA NANIZANKA, 10.30 MIHEC IN MAJA, OTR. NAN., 10.40 DOMOVANJE: DOMOVANJE NA BREZI, 10.45 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 11.30 RAZRED ZASE: HRANA, ODDAJA ZA MLADOSTNIKE, 12.00 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 12.25 NA VRTU, 13.00 PRVI DNEVNIK, 13.30 ODKRITO, AKTUALNA POGOVORNA ODDAJA, 14.20 SLOVENSKI UTRINKI, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI – HIDAK, 15.45 IGRAČE: SESALNIK, RIS., 15.50 ADI V VESOLJU, RIS., 15.55 VSE O ROZI, RIS., 16.10 FIRBCOLOGI, ODDAJA ZA OTROKE, 16.45 DOBRA URA, 17.00 POROČILA OB PETIH, 17.20 DOBRA URA, 18.30 INFODROM, 18.35 PIPI IN MELKIJAD, RIS., 18.40 MANJA: ŽABEC NA DREVESU, RIS., 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 TARČA, 21.30 PRAVA IDEJA!, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 OSMI DAN, 23.35 SVETO IN SVET, POGOVORNA ODDAJA, 0.30 UGRIZIMO ZNANOST, 0.45 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.35 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.55 INFOKANAL.

ČETRTEK, 28.11.2013, II. SPORED TVS
7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI, 8.00 INFODROM, 8.10 OTROŠKI INFOKANAL, 9.00 ZABAVNI INFOKANAL, 10.10 DOBRA URA, 11.30 DOBRO JUTRO, 14.30 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 15.20 SLOVENSKI VODNI KROG: SAVINJA, DOK. NAN., 15.50 EVROPSKI MAGAZIN, 16.10 VILLAGE FOLK – LJUDJE PODEŽELJA, DOK. SER., 16.20 TOČKA PRELOMA, 16.50 MOSTOVI – HIDAK, 17.30 NOGOMET – EVROPSKA LIGA: RUBIN KAZAN : MARIBOR, 20.10 ŽREBANJE DETELJICE, 20.15 SLOVESNOST OB 75-LETNICI SAZU, 21.30 SCOTT IN BAILEY, ANG. NAD., 22.20 PONAREJEVALCI DENARJA, FR. FILM, 0.20 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 1.10 ZABAVNI INFOKANAL.

Slovenija: od Domanjševca do Zreč

KULTURNA POT SVETEGA MARTINA

Regionalna razvojna agencija Mura v Murski Soboti je letos izdala Vodnik po kulturni poti svetega Martina Tourskega od Szombathelya do Zreč. Svet Evrope je - kot smo pisali ob predstavitvi publikacije - leta 2005 vključil Evropsko kulturno pot svetega Martina v program kulturnih poti, ki so posvečene velikim evropskim osebnostim. Pot se začena v Szombathelyu, rojstnem kraju svetega Martina, nadaljuje po Sloveniji in konča v Toursu v Franciji, kjer je bil sveti Martin imenovan za škofa in kjer je v baziliki svetega Martina Tourskega tudi pokopan. Pot je dolga 2500 kilometrov, namenjena pa je romarjem, pohodnikom, športnikom in tistim, ki imajo radi naravo in kulturno dediščino.

Da bi čimveč ljudi seznanili s kulturno potjo svetega Marina, so se v RRA Mura odločili za postavitve tridesetih tabel od Domanjševca do Zreč, na katerih je v slovenskem, madžarskem, angleškem, nemškem in francoskem jeziku na kratko s tekstom predstavljena in v zemljevid včrtana kulturna pot. Na panojih je še nekaj fotografij in drugih, popotniku namenjenih informacij.

Morda pa se bo s publikacijo in tablam povečalo vedenje o svetem Martinu, ki je - bilo? - v Sloveniji povezano predvsem z martinovanji, ki zaznamujejo čas, ko postane iz mošta vino. Ali rečeno nekoliko manj »v rokavicah«: le redke je zanimalo, kdo je sveti Martin, amak so se bolj posvečali novemu vinu in martinovi gosi.

Tekst in foto: E. Ružič

